

Strategi svensk mat

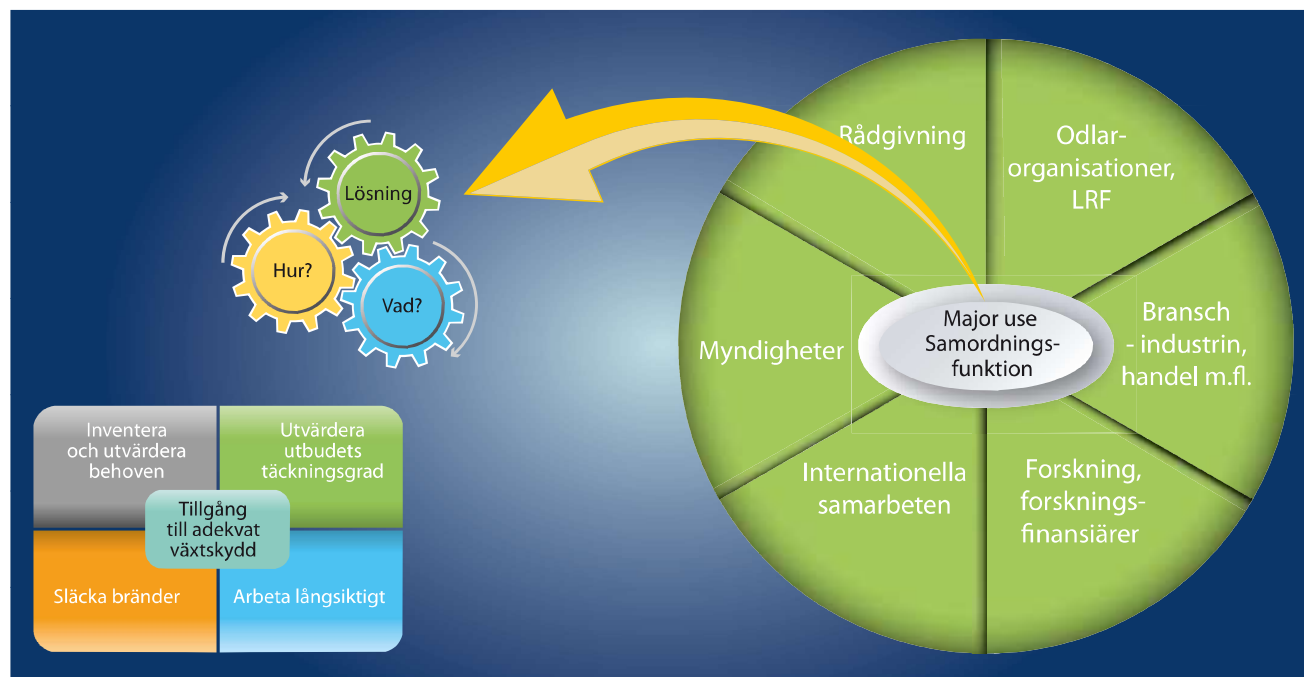

ILLUSTRATION: THOMAS JONSSON

Vill öka kunskapen. Växtskyddsrådet arbetar med att utveckla dialogen i branschen i syfte att öka kunskapen om marknaden i förhållande till vilka behov som finns i odlingen. Målet är att det ska finnas tillgängliga växtskyddsmetoder att hantera skadegörare eller ogräs med, på både kort och lång sikt. Detta i kombination med växtskyddsföretagens efterfrågan på information och stöd från myndigheter.

För fem år sedan bildades det nya Växtskyddsrådet på uppdrag av regeringen. Satsningen ligger inom den svenska livsmedelsstrategin och syftet är att minska sårbarheten i svenskt jordbruk och yrkesmässig trädgårdsproduktion. En anledning är att begränsad tillgång på effektiva växtskyddsmedel och alternativa bekämpningsmetoder skulle kunna resultera i att den svenska livsmedelsproduktionen får en konkurrenssnackdel. För att undvika det finns det så kallade Major use-arbetet.

Tillgången på säkra kemiska produkter med god effekt är en central förutsättning både för den enskilde lantbrukaren och

för landet Sverige som livsmedelsproducent.

Betodlande lantbrukare har en lång tradition av att använda bekämpningströsklar och att göra en kvalificerad bedömning för att behövsanpassa bekämpningstillfälle och dos före användningen av ett växtskyddsmedel. Vi har tillsammans i branschen arbetat fram verktyg för att underlätta bedömningen för betodlaren och Jordbruksverket är en mycket viktig samarbetspartner i detta arbete. Under säsongen samarbetar vi med Jordbruksverkets Växtskyddscentral i prognos- och varningsverksamheten, både för insekter och bladsvampar. Vi deltar också aktivt med att få ut den aktuella statusen i sockerbetsgrödan i de veckovi-

sa möten som Växtskyddscentralen håller för rådgivning och handel. Med åren har det blivit en effektiv kanal för våra budskap.

Skarpt läge

Inför säsongen 2022 fanns endast insektsbetningen Force som skydd mot tidiga angrepp av insekter registrerat för användning i sockerbeter. Ett skydd som är med fröet och kan skydda plantan under själva uppkomstfasen. Därefter, alltså när plantan kommit upp och riskerar att bli angripen av trips, lilla betbaggen och jordloppor, har skyddet slutat verka. Den lilla betplantan, fram till den har fyra riktiga örtblad, är utsatt. Trycket på plantbeståndet vid angrepp kan också

bli mycket kraftigt, eftersom vi normalt sår endast omkring tio frön per kvadratmeter.

Med årets svåra betingelser under etableringen var plantantalet i många fält ändå mindre. Läs gärna notisen om hur insådd av vårkorn i sockerbetsfältet kan hjälpa de små betplantorna under etableringen.

Situationen i år, i kombination med väderleken under mars och april, gjorde att branschen enades om att söka nöddispens (120 dagar) för att få använda Nexide mot insekter vid behov i sockerbetorna.

Efter en del samordning och diskussion inom det så kallade Major use-arbetet sökte Betodlarna, Nordic Sugar och NBR tillsammans. Kemikalieinspektionen beviljade dispensen så att insektsbekämpning möjliggjordes i de fält där bekämpningströskeln blev uppnådd.

LRF och Lantmännen sökte och fick nöddispens för samma preparat mot fritfluga i havre, vårvete, varrågvete och majs.

Växtskyddsrådet och Major use-gruppen

I Växtskyddsrådet ingår 16 ledamöter från 11 organisationer och nyttillträdd ordförande är Olof Johansson, Jordbruksverket. Växtskyddsrådet har ett sekretariat bestående av Sunita Hallgren från Jordbruksverket och Mats Allmyr från Kemikalieinspektionen och det är också dessa myndigheter som finansierar sekretariatet.

– Vi planerar, driver och genomför aktiviteter enligt Växtskyddsrådets handlingsplan, berättar Sunita Hallgren, när vi

pratas vid över telefon. Handlingsplanen har fått utökad finansiering och ligger beslutad fram till 2025. Det är viktigt att vi jobbar på både kort och lång sikt.

Växtskyddsrådets viktigaste uppgift är att initiera och bygga en verksamhet för ökad framförhållning om användbart växtskydd för svenska odlare. För att kunna bidra till livsmedelsstrategins mål om ett hållbart växtskydd och god tillgång till växtskyddsmetoder behövs en systematisk och kontinuerligt uppdaterad översikt.

Lyssna till branschen

– Det gäller att vi lyssnar till branschen, som kan grödorna och även kopplar samman olika aktörer för att få lagt den bästa strategin. Samtidigt är tanken att också arbeta långsiktigt och inte fastna i att släcka bränder genom dispenser, konstaterar Sunita.

Det är här Major use-arbetet kommer in. Arbetet genomlyser kombinationer av grödor och skadegörare, som är relevanta för svenska odlare, för att säkra så det framöver finns god till-

gång på effektiva växtskyddsmetoder.

Spetskompetens

– Jordbruksverkets Växtskyddscentral är verkligen vår spetskompetens. När det gäller specifika frågor, att hitta lösningar på akuta problem samarbetar vi med olika intressenter i branschen, fortsätter Sunita och nämner våra diskussioner under våren inför dispensansökan.

Inför framtiden är Sunita tydlig med att det behövs samverkan mellan branschen, myndigheterna och forskningen. En viktig uppgift är också att berätta för omvärlden att det är svårigheter att få tillgång till säkert och effektivt växtskydd. Det är ett budskap som inte är enkelt att få fram. För att lyckas krävs också ytterligare resurser i form av forskning och utveckling. Mycket bygger på internt engagemang.

– Det jag ser som ett av de stora hindren är att vi är en förhållandevis liten marknad och kostnaderna för att registrera produkter, möta kraven i respektive zon kan försvåra för de produktägande företagen att se lönsamheten i marknaden. Det är klart att ett företag behöver se potentialen i en marknad för att satsa, men vi ser behov av att försöka bidra med information så att värderingen hamnar rätt, avslutar Sunita.

Organisationer i Växtskyddsrådet

Följande organisationer ingår i Växtskyddsrådet:

- Kemikalieinspektionen
- Naturvårdsverket
- Livsmedelsverket
- Havs- och vattenmyndigheten
- Sveriges lantbruksuniversitet
- Lantbrukarnas Riksförbund
- Föreningen Sveriges Spannmålsodlare
- Svenskt Växtskydd
- Hushållningssällskapen
- Naturskyddsföreningen
- Jordbruksverket.

Desirée Börjesdotter
NBR Nordic Beet Research